

กลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง
THE STRATEGIES OF MORALITY PROMOTION FOR SCHOOL
TEACHERS AND ADMINISTRATORS UNDER TRANG CITY
MUNICIPALITY

¹ธีระวัฒน์ สุทธิพนธ์, ²ทิพมาศ เสวตวรโชติ และ ³สันติ อุ่นจะนำ
¹Teerawat Sutthinon, ²Tippamas Sawetworachot and ³Santi Aunjanam

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahamakut Buddhist University, Thailand.

¹bg.teerawat@hotmail.com

Received: May 16, 2024; **Revised:** June 23, 2024; **Accepted:** July 30, 2024

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมของครูและปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อศึกษากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง จำนวน 152 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane (ทาโร่ ยามาเน่) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามปลายเปิดที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.918 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาด้วยสถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการ

¹ นักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

³ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง มีความคิดเห็นต่อกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง โดยรวม อยู่ในระดับดีมาก 2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง พบว่า กลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครตรัง ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 การปฏิบัติตนที่ดี กลยุทธ์ที่ 2 การมีจิตสำนึกที่ดี กลยุทธ์ที่ 3 การใช้หลักธรรมและกลยุทธ์ที่ 4 การตระหนักรู้

คำสำคัญ : กลยุทธ์, การส่งเสริมคุณธรรม

Abstract

The objective of this research were to 1) to study the ethical standards of teachers and the problems and obstacles in promoting the morality of teachers and school administrators 2) to study the strategies for promoting the morality of teachers and school administrators in schools under the office of education Trang City Municipality. The sample group consists of 152 teachers and school administrators from schools under the office of education Trang City Municipality was determined by Taro Yamane sample size table. The research instruments used to collect the data were open-form questionnaire and semi-structured interview. The statistics for data analysis were percentages, means, standard deviations, and content analysis through inferential statistics by using software packages and content analysis. The research results were as follows: 1. Teachers and school administrators in schools under the office of education Trang City Municipality indicates that the overall perception towards these strategies is at the highest level. 2. Teachers and school administrators in schools under the office of education Trang City Municipality generally perceive the problems and obstacles in promoting morality among teachers and school administrators in schools under Trang City Municipality to be at a high level. 3. The strategies for promoting morality among teachers and school administrators in schools under the office of Education Trang City

Municipality consist of 4 main strategies : Good conduct practice strategy ,Developing good conscience strategy, Utilizing moral principles strategy and Awareness- raising strategy.

Keywords : strategies, morality promotion

บทนำ

“การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ” นั้นความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ประชาชนในประเทศใดที่การศึกษาเมืองคความรู้สูง ย่อมส่งผลให้ประเทศนั้นมีความเจริญตามไปด้วย การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การศึกษานั้นทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและไม่มีที่สิ้นสุดถือว่าได้กลายเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การศึกษานั้นยังสร้างความได้เปรียบในการประกอบอาชีพที่ต้องแข่งขันกันในทุกๆด้าน รากฐานของคุณธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ตั้งามควรแก่การประพฤติปฏิบัติ การพัฒนาบุคคลในองค์กรโดยใช้คุณธรรมนั้น เป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาคนในชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยกาย วาจา และใจ ในส่วนของการบริหารสถานศึกษาก็มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศการกำหนดนโยบายในการจัดการเปลี่ยนแปลงการศึกษาของประเทศไทย มุ่งเน้นหลักคุณธรรมให้เกิดขึ้น ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากห้องเรียนมาสร้างความตระหนัก เสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักและส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม การปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยเฉพาะการยกระดับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การพัฒนาการศึกษาเพื่อความมั่นคงนั้นผู้เรียน ครู และสถานศึกษาจะต้องมีการเฝ้าระวังภัยทุกรูปแบบที่จะเกิดขึ้น ผู้เรียนรวมถึงบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความรักใคร่ปรองดองอยู่ด้วยกันอย่างสันติวิธี ยึดถือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การศึกษานั้นมุ่งเน้นในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่อยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุขโดยใช้หลักคุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันโดยใช้หลักการบวร คือ บ้าน วัด โรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุขโดย 8 คุณธรรม คือ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และน้ำใจ พัฒนาชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นสังคมคุณธรรมนำความรู้ ชีวิตของคนในชาติ การจัดการสถานศึกษาในปัจจุบันนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึง

ประสงค์ มีความรู้คุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข อีกหนึ่งภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทุกภาคส่วน รวมถึงนักเรียนและผู้ปกครอง เป็นอีกหนึ่งกลไกที่จะช่วยเคลื่อนให้ระบบการศึกษาในปัจจุบันเกิดการพัฒนามีคุณภาพ ครูผู้สอนจึงมีบทบาทที่สำคัญต่อสังคมจนกระทั่งยังเป็นแบบอย่างที่สำคัญต่อผู้เรียน ครูผู้สอนจะคอยสั่งสอนอบรมวิชาความรู้ต่างๆ คอยดูแลเอาใจใส่ ครูผู้สอนคือผู้ที่ให้การศึกษาในทุกๆระดับ เป็นผู้ที่พัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพที่สมบูรณ์บนพื้นฐานการอบรม เลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ ภายใต้อบรมสั่งสอนและวัฒนธรรมที่นักเรียนอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้นักเรียนพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นผู้มีคุณธรรม เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติหลักสูตรการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย การพัฒนาทางร่างกาย การพัฒนาทางอารมณ์จิตใจ สังคม และการพัฒนาทางด้านของสติปัญญาอย่างมีคุณภาพเกิดความต่อเนื่องตลอดจนส่งเสริมในเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขให้แก่ผู้เรียน ด้วยความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน

กลยุทธ์เป็นการวางแผนเพื่อนำองค์กรไปสู่ภาพลักษณ์ใหม่ก้าวไปสู่สิ่งใหม่ กลยุทธ์ไม่ใช่วิธีการธรรมดาที่สามารถนำมาใช้ได้ในองค์กร แต่ใช้ความคิดพิเศษเพื่อกลั่นกรองแนวทางที่ดีที่สุดในการวางแผนกลยุทธ์นั้นจึงเป็นการวางแผนในภาพรวมขององค์กรที่จะมีการกำหนดขึ้น ซึ่งปัจจัยในการชื่อนาคขององค์กรได้อย่างเห็นได้ชัดเจน การวางแผนที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ดีนั้นจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายระยะยาวที่แน่ชัด มีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ องค์กรจะต้องมีการปรับตัวสำหรับการทำงานในสภาพสิ่งแวดล้อมใหม่เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ชุดปฏิบัติการที่ออกแบบมานั้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงขององค์กร จากสภาพปัจจุบันไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (ศิริวิช ดินทัย. 2561 : 4) การมีกลยุทธ์ที่ดีทำให้ไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจนซึ่งในปัจจุบันนั้นการวางแผนกลยุทธ์เป็นรูปแบบการวางแผนที่ช่วยให้หน่วยงานได้เกิดการพัฒนาตนเองได้อย่างทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม เกิดความชัดเจนในการกิจบทบาทรูปแบบการวางแผนให้สอดคล้องกับเป้าหมาย องค์กรที่ดีจำเป็นจะต้องมีการวางแผนกลยุทธ์หรือเป้าหมายกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนกลยุทธ์จะต้องแสดงถึงการแข่งขันภายในองค์กรที่สร้างโอกาสช่วยให้องค์กรมุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ คุณธรรมสำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษาคือการศึกษาที่สามารถปฏิบัติตนที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา เพื่อนักเรียนโดยการมีจิตสำนึกที่ดีรู้จักตระหนักถึงสิ่งที่ถูกและผิด โดยการนำหลักธรรมคำสอนของศาสนาของตนเองนั้นมานำปรับใช้ในการดำเนินงานในชีวิตประจำวันและอยู่บนพื้นฐานของการมีจิตสำนึกที่ดี ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเริ่มจากการปฏิบัติตนที่ดี มีการทำงานอย่างโปร่งใส มีความซื่อสัตย์สุจริต คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง โดยบุคคลดังกล่าวจะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ยึดถือหลักศีลธรรม

จรรยา มีทักษะการพูดและการสื่อสารตรงประเด็น ครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติตนดีแล้วย่อมมี ทศนคติ การแก้ไขปัญหาได้ดี และที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งคือจะต้องพัฒนาตนเองและมุ่งมั่นพัฒนาสถานศึกษาอยู่เสมอ นอกเหนือจากนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมและการเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นผู้ที่ประพฤติตนอยู่ในหลักคำสอนและวินัยอันดีงามและที่สำคัญครูและผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตนและอยู่บนรากฐานการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพราะครูคือแม่พิมพ์ของชาติ หากมีแบบอย่างที่ดีลูกศิษย์ของตานั้นจะถือเป็นแบบปฏิบัติตามด้วย ผู้ที่มีคุณธรรมย่อมนำหลักธรรมคำสอนไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ ต้องไม่ยึดมั่นถือมั่น และรู้จักการแบ่งปัน มีการเสียสละ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น เป็นรู้จักให้อภัย มีความรักความเมตตาและใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ครูและผู้บริหารสถานศึกษายึดถือหลักธรรมไม่มิจิตใจอิจฉาริษยา มีแต่การยกย่องยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีแต่นอกเหนือสิ่งใดนั้นจะต้องมีการตระหนักรู้ถึงตนเองกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะการเข้าใจตนเองและการไตร่ตรองข้อมูลต่างๆ เป็นอย่างดั้นนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญมากในการดำรงชีวิตการเป็นครูและผู้บริหาร จะต้องรู้จักยับยั้งอารมณ์ความรู้สึกและการกระทำที่ไม่เหมาะสม การขาดไว้ซึ่งคุณธรรมสำหรับครูและผู้บริหารจะนำพาซึ่งผลเสียต่อ ผู้บริหารกับครู ครูกับครู ครูกับนักเรียน ก่อให้เกิดผลเสียต่างๆ จากกรณีการเผยแพร่ข่าวทางสื่อสังคมออนไลน์ โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดบุรีรัมย์ ครูชายเมาอาละวาดควงมีดบุกทำร้ายร่างกายครูสาวในโรงเรียนเดียวกันต่อหน้านักเรียน ชมชู้เอาชีวิตครูสาวโดยที่อีกฝ่ายไม่เคยมีเรื่องบาดหมางซึ่งกันและกันในปัจจุบันการขาดคุณธรรมในสังคมไทยได้ทวีความรุนแรง และมีความหลากหลายมากกว่าอดีตที่ผ่านมา โดยสาเหตุส่วนใหญ่นั้นเกิดจากสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของสังคมและเทคโนโลยี ปัญหาการขาดคุณธรรมของคนในปัจจุบันนั้นส่งผลให้เด็ก เยาวชน รวมไปถึงครูและผู้บริหารในปัจจุบันหลงผิด มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน ขาดระเบียบวินัยและการขาดสติ ยกตัวอย่างครูผู้สอนกรณีโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดบุรีรัมย์ ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ได้มีการหลอกล่อกระทำชำเราแก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในห้องน้ำครู และได้มีการบันทึกคลิปวิดีโอเอาไว้เป็นหลักฐาน , ซึ่งอีกหนึ่งกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงในจังหวัดสุพรรณบุรี ครูทำร้ายร่างกายนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการต่อยเจาะอย่างรุนแรงจนเกิดรอยเขียวฟกช้ำตามร่างกายจนทำให้นักเรียนดังกล่าวไม่อยากจะกลับไปเรียนในโรงเรียน

จากบทความของ (มัลลิกา การกลสิวิธและคณะ. 2563: 1) คุณธรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนั้นเกิดจากสภาพคุณงามความดีจากการปฏิบัติตนเองและมาจากภายใน พฤติกรรมติดตัวที่เรียกว่านิสัยหรือหลักของการควบคุมการกระทำของตนเอง โดยสอดคล้องกับหลักในการปฏิบัติที่ตนเองยึดถือดำเนินตามรอยมาโดยตลอด (สุเมธ งามกนก. 2564 :76) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความตระหนักถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ที่จะสามารถช่วยให้การปฏิบัติงาน

สำเร็จบรรลุผลตามที่ต้องการ และควรมีความตระหนักในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณต่อวิชาชีพของตนเอง และพิจารณานำไปประยุกต์ใช้ปฏิบัติให้เกิดความเหมาะสมกับภารกิจของผู้บริหาร ก็จะได้ประโยชน์ต่อองค์กรและสังคมต้องสำรวม ระวังตัวไว้ให้ตั้งตนอยู่แต่ในความดี มีความเที่ยงธรรม ความชอบธรรม ความเป็นธรรม อันเป็นการเลือกกระทำการปฏิบัติ (อัญชลี มีบุญ. 2561:1402) คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การใช้หลักธรรมปฏิบัติในการบริหารองค์การทุกระดับ ให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพสูง คุณธรรมจริยธรรม เป็นคุณงามความดีที่สั่งสมอยู่ในจิตใจมนุษย์ หรือภายในจิตใต้สำนึก โดยผ่านประสบการณ์จากการได้สัมผัสซึ่งจะแสดงออกมาโดยการกระทำ ทางกาย วาจา และจิตใจของแต่ละบุคคล (จักรพันธ์ จันทร์เจริญ. 2561: 41) คุณธรรมนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับบุคคลทุกสาขาอาชีพ เพราะว่าคุณธรรมเป็นสิ่งที่ดีงามที่บุคคลทุกสาขาอาชีพจะต้องประพฤติปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ประกอบอาชีพครู เพราะครูเป็นอาชีพชั้นสูง ฉะนั้นจึงควรมีคุณธรรมในจิตใจ และสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งอีกประการหนึ่ง คือ ครูจะต้องมีหลักพุทธธรรมสำหรับความเป็นครู (สุทธิพงษ์ ทะกอง, พระครูสุธีจริยวัฒน์. 2561: 56) ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีความโปร่งใส สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาจากผู้รับบริการและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจเป็นผลเนื่องจากสังคมและวัฒนธรรมไทยเป็นสังคมชาวพุทธเป็นส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ และยึดตามหลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงสอนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม (ฤทธิพล ไชยบุรี. 2562: 172) คุณธรรม เป็นภาพของลักษณะของคุณงามความดีหรือหน้าที่ที่ทุกคนพึงมีอยู่ในตัวเอง อันถือว่าเป็นตัวตนและจิตวิญญาณที่มีอยู่ในตัวของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับที่การอบรมบ่มนิสัยหรือการหล่อหลอมการเรียนรู้โดยมาจากครอบครัว การนับถือศาสนา การศึกษา และพรรคการเมืองและองค์กรของรัฐ สังคม และทัศนคติอุดมการณ์ที่จะถูกปลูกฝังขึ้นจากภายในของบุคคลนั้นจนก่อให้เกิดจิตสำนึกที่ดีรู้สึกรับผิดชอบ ชั่ว ดี และเกิดการเกรงกลัวต่อการทำความชั่ว

ดังนั้น ในการพัฒนาการศึกษาให้ยกระดับนั้นเริ่มต้นจากบุคคลภายในองค์กรทางการศึกษาครูและผู้บริหารจะต้องครองตนให้อยู่ในคุณธรรมที่ดีงามเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ครูและผู้บริหารซึ่งเป็นต้นแบบแห่งการผลิตทรัพยากรมนุษย์ของประเทศชาติ โรงเรียนเปรียบเป็นสถานที่ในการบ่มเพาะเยาวชนของชาติให้เป็นคนเก่งที่ดีและมีคุณธรรม ครูเปรียบเสมือนแม่พิมพ์ที่เป็นแบบอย่างในการหล่อหลอมนักเรียน ครูและผู้บริหารที่ดีควรมีคุณธรรมทั้งหมด 4 ด้านอาทิ 1) การปฏิบัติตนที่ดี 2) การมีจิตสำนึกที่ดี 3) การใช้หลักธรรม และที่สำคัญคือ 4) การตระหนักรู้จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลระดับคุณธรรม ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรมของครู โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง ไปใช้เป็นกลยุทธ์ส่งเสริมคุณธรรมให้ครูและผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง ได้ทราบถึงการปฏิบัติตนและเป็นข้อมูลสารสนเทศในการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาครูและผู้บริหารให้เป็นที่ยอมรับของนักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนร่วมงาน และสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครตรัง
2. เพื่อทราบระดับปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง
3. เพื่อศึกษากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร 2 คน ครู 2 คน ผู้ปกครอง 1 คน และ คณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน ในเรื่องกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพการดำเนินกลยุทธ์ส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การปฏิบัติตนที่ดี 2) การมีจิตสำนึกที่ดี 3) การใช้หลักธรรม และ 4) การตระหนักรู้ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ (Likert) 5 ระดับซึ่งจะทำการวัดระดับ กลยุทธ์ส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง

ตอนที่ 3 การตอบแบบสอบถามระดับปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรม โดยการประมาณค่าเรตติ้งสเกล (Rating Scale) ควบคู่กับแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง

2.2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เกี่ยวกับกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง ทั้ง

4 ด้านคือ 1) การปฏิบัติตนที่ดี 2) การมีจิตสำนึกที่ดี 3) การใช้หลักธรรม 4) การตระหนักรู้ รวมถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมรายด้านเพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาสรุปประเด็นโดยวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) เกี่ยวกับกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง ทั้ง 4 ด้านคือ 1) การปฏิบัติตนที่ดี 2) การมีจิตสำนึกที่ดี 3) การใช้หลักธรรม 4) การตระหนักรู้ รวมถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ และนำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง” สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นพนักงานครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง จำนวน 152 คน เป็นเพศชาย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 23 และ เป็นเพศหญิง จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 77 และสามารถจำแนกตามอายุได้ดังนี้ อายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 อายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 28.29 อายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 35.53 และอายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 23.68 จำแนกตามสถานการปฏิบัติงาน ดังนี้สถานการปฏิบัติงานในระดับ ผู้บริหาร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 และสถานการปฏิบัติงานในระดับ ครู จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 90.10 จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นดังนี้ ระดับปริญญาตรี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 59.20 ระดับปริญญาโท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 40.10 และระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง โดยรวมรายด้าน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่อง กลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง โดยรวม

กลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรม 4 ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การปฏิบัติตนที่ดี	4.73	0.45	มากที่สุด
2. การมีจิตสำนึกที่ดี	4.71	0.47	มากที่สุด
3. การใช้หลักธรรม	4.70	0.52	มากที่สุด
4. การตระหนักรู้	4.60	0.52	มากที่สุด
รวม	4.69	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรังมีความคิดเห็นต่อกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการปฏิบัติตนที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.73$, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ ด้านการมีจิตสำนึกที่ดี ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.47) ด้านการใช้หลักธรรม ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.52) และด้านการตระหนักรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง พบว่า มีความคิดเห็นต่อปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การแสดงพฤติกรรมดีต่อเพื่อร่วมงานทั้งกาย วาจา และใจ ส่งผลให้เกิดคุณธรรมต่อการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.46) รองลงมาคือ การปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนรวม ก่อให้เกิดการส่งเสริมคุณธรรม ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.47) ความสามัคคีปรองดองกันในหมู่คณะสามารถทำให้คุณธรรมเกิดขึ้นในองค์กร ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.60) ความไม่ยุติธรรมไม่เที่ยงตรง คืออุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรมในองค์กร ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.61) ความไม่ซื่อสัตย์ ไม่ซื่อตรง เกียจคร้านในงานอาชีพ ส่งผลให้ไม่เกิดคุณธรรมในการทำงาน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.81) การไม่เข้าอกเข้าใจในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นอีกหนึ่งปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรม ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.69) การมีทัศนคติในด้านลบต่อองค์กร จะช่วยให้บุคคลในองค์กรมีคุณธรรมที่น้อยลง ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.79) เมื่อเกิดปัญหาภายในองค์กร การปิดกั้นการรับฟังความคิดเห็น

จากผู้อื่นเป็นส่วนหนึ่งที่ไม่ส่งเสริมคุณธรรมภายในองค์กร ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.77) การยอมรับความคิดเห็นส่วนใหญ่เป็นที่ตั้ง โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ก่อให้เกิดเป็นหาอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรม ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.79) การถูกเอาเปรียบในการปฏิบัติงานเป็นประจำ ทำให้คุณธรรมในตัวบุคคลที่กระทำ และโดนกระทำลดน้อยลง ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.82) การย่ำคิดย่ำทำไต่รตรองก่อนลงมือปฏิบัติงาน เป็นอีกหนึ่งแนวทางในการส่งเสริมให้องค์กรเกิดคุณธรรม ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.83) ค่านิยมที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ก่อให้เกิดการไร้ซึ่งคุณธรรม ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.86) ภาระงานที่ซ้ำซ้อน เป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาในการส่งเสริมคุณธรรม ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.96) การปิดกั้นกันไม่ยอมรับสิ่งใหม่กลัวการเปลี่ยนแปลง มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมเพียงใด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.93) การเปลี่ยนแปลงผู้นำ ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายบ่อยครั้งถือว่าเป็นอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรม ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 1.05) การปฏิบัติงานที่ไม่ยอมเข้าสังคม มักอยู่ในโลกส่วนตัวหรือพื้นที่เซฟโซนของตัวเอง ส่งผลในการทำให้ไม่เกิดคุณธรรม ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 1.01) และคุณวุฒิและวัยวุฒิที่ต่างกันทำให้การส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรน้อยลง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 1.09) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง พบว่า กลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครตรัง ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์รอง 12 วัตถุประสงค์ และ 24 แนวทางการดำเนินการ พบว่า กลยุทธ์ที่ 1 การปฏิบัติตนที่ดี ประกอบด้วย 4 วัตถุประสงค์ 7 แนวทางการดำเนินการ, กลยุทธ์ที่ 2 การมีจิตสำนึกที่ดี ประกอบด้วย 3 วัตถุประสงค์ 5 แนวทางการดำเนินการ, กลยุทธ์ที่ 3 การใช้หลักธรรม ประกอบด้วย 3 วัตถุประสงค์ 7 แนวทางการดำเนินการ และกลยุทธ์ที่ 4 การตระหนักรู้ ประกอบด้วย 2 วัตถุประสงค์ 5 แนวทางการดำเนินการ

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง” ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. กลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง โดยรวม ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด จะเห็นได้ว่า ระดับคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง มีระดับคุณธรรมอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรังมีการปฏิบัติตนที่ดี

โดยการบริหารงานอย่างโปร่งใส มีความซื่อสัตย์สุจริต คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ยึดถือหลักศีลธรรมจรรยา มีทักษะการพูดและการสื่อสารตรงประเด็น ครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติตนดีแล้วย่อมมีทัศนคติ การแก้ไขปัญหาได้ดี มีการพัฒนาตนเองและมุ่งมั่นพัฒนาสถานศึกษาอยู่เสมอ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครตรังมีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อสังคมและการเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นผู้ที่ประพฤติตนอยู่ในหลักคำสอนและวินัยอันดีงามและที่สำคัญครูและผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ปฏิบัติตนอยู่บนรากฐานการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยในการปฏิบัติมีการนำหลักธรรมมาปฏิบัติใช้จริง ไม่ยึดมั่นถือมั่น และรู้จักการแบ่งปัน มีการเสียสละ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น เป็นรู้จักให้อภัย มีความรัก ความเมตตาและใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ครูและผู้บริหารสถานศึกษายึดถือหลักธรรมไม่มีจิตใจ อิจฉาริษยา มีแต่การยกย่องยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี รวมไปถึงการที่ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์ในการเข้าใจตนเอง พิจารณาด้วยเหตุและผลจากการไตร่ตรองข้อมูลอย่างดี และที่สำคัญจะต้องรู้จักยับยั้งอารมณ์ความรู้สึกและการกระทำที่ไม่เหมาะสม

2. ระดับปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครตรัง พบว่า การแสดงพฤติกรรมดีต่อเพื่อร่วมงานทั้งกาย วาจา และใจ ส่งผลให้เกิดคุณธรรมต่อการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนรวม ก่อให้เกิดการส่งเสริมคุณธรรม ความสามัคคีปรองดองกันในกลุ่มคณะสามารถทำให้คุณธรรมเกิดขึ้นในองค์กร ความไม่ยุติธรรมไม่เที่ยงตรง คืออุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรมในองค์กร ความไม่ซื่อสัตย์ไม่ซื่อตรง เกียจคร้านในงานอาชีพ ส่งผลให้ไม่เกิดคุณธรรมในการทำงาน การไม่เข้าอกเข้าใจในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นอีกหนึ่งปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรม การมีทัศนคติในด้านลบต่อองค์กร จะช่วยให้บุคคลในองค์กรมีคุณธรรมที่น้อยลง เมื่อเกิดปัญหาภายในองค์กร การปิดกั้นการรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นเป็นส่วนหนึ่งที่ไม่ส่งเสริมคุณธรรมภายในองค์กร การยอมรับความคิดเห็นส่วนใหญ่เป็นที่ตั้ง โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ก่อให้เกิดเป็นหาอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรม การถูกเอาเปรียบเอาเปรียบในการปฏิบัติงานเป็นประจำ ทำให้คุณธรรมในตัวบุคคลที่กระทำ และโดนกระทำลดน้อยลง การย่ำคิดย่ำทำ ไตร่ตรองก่อนลงมือปฏิบัติงาน เป็นอีกหนึ่งแนวทางในการส่งเสริมให้องค์กรเกิดคุณธรรม ค่านิยมที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ก่อให้เกิดการไร้ซึ่งคุณธรรม ภาระงานที่ซ้ำซ้อน เป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาในการส่งเสริมคุณธรรมการปิดกั้นกันไม่ยอมรับสิ่งใหม่กลัวการเปลี่ยนแปลง มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมเพียงใด การเปลี่ยนแปลงผู้นำ ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายบ่อยครั้งถือว่าเป็นอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรม การปฏิบัติงานที่ไม่ยอมเข้าสังคม มักอยู่ในโลกส่วนตัวหรือพื้นที่เซฟโซนของตัวเอง ส่งผล

ในการทำให้ไม่เกิดคุณธรรม และคุณวุฒิและวัยวุฒิที่ต่างกันทำให้การส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรน้อยลง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. กลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครตรัง จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรังโดย จำนวน 6 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง หลักเกณฑ์คือ ผู้บริหาร 2 คน ครู 2 คน ผู้ปกครอง 1 คน และ กรรมการสถานศึกษา 1 คน โดยเพื่อศึกษากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครตรัง ผู้วิจัยได้สรุปผลการสนทนากลุ่มและพบว่ากลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครตรังประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์รอง 12 วัตถุประสงค์ และ 24 แนวทางการดำเนินการ ดังนี้

กลยุทธ์การปฏิบัติตนที่ดี เป้าหมายในการดำเนินการคือ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานอย่างโปร่งใส ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต บริหารงาน โดยการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ยึดถือหลักศีลธรรมจรรยา มีทักษะการพูดและการสื่อสารตรงประเด็น ครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติตนดีแล้วย่อมมีทัศนคติที่ดี การแก้ไขปัญหาได้ดี และที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งคือจะต้องพัฒนาตนเองและมุ่งมั่นพัฒนาสถานศึกษาอยู่เสมอ โดยมีวัตถุประสงค์ กลยุทธ์การปฏิบัติตนที่ดี 4 ด้านด้วยกันคือ 1) เพื่อส่งเสริมครูและผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานอย่างโปร่งใส 2) เพื่อส่งเสริมครูและผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 3) เพื่อส่งเสริมครูและผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานโดยการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 4) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ยึดถือหลักศีลธรรมจรรยา และมีแนวทางในการดำเนินการ 7 แนวทางคือ 1) การประพฤติปฏิบัติงานตามหลักความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ และมีการบริการอย่างเท่าเทียม 2) ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 3) ประพฤติปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 4) ประพฤติปฏิบัติตนด้วยแบบอย่างที่ดี ยึดถือหลักศีลธรรมจรรยา 5) มีทักษะการพูดและการสื่อสารตรงประเด็น 6) ประพฤติปฏิบัติตนในการแก้ไขปัญหาได้ดี และ 7) พัฒนาตนเองและมุ่งมั่นพัฒนาสถานศึกษาอยู่เสมอ

กลยุทธ์การมีจิตสำนึกที่ดี เป้าหมายในการดำเนินการคือ ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อสังคมและการเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นผู้ที่ประพฤติตนอยู่ในหลักคำสอนและวินัยอันดีงามและที่สำคัญครูและผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตนและอยู่บนรากฐานการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีวัตถุประสงค์ กลยุทธ์การมีจิตสำนึกที่ดีด้วยกัน 3 ด้าน 1) เพื่อส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อสังคมและการเสียสละเพื่อส่วนรวม 2) เพื่อส่งเสริมให้เป็นผู้ที่ประพฤติตนอยู่ในหลักคำสอนและวินัยอันดีงาม และ 3) เพื่อส่งเสริมความอ่อนน้อมถ่อมตนและอยู่บนรากฐานการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และมี

แนวทางในการดำเนินการ 5 แนวทางคือ 1) ประพฤติตนด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม 2) ประพฤติตนด้วยความเสียสละเพื่อส่วนรวมเสมอ 3) ประพฤติตนอยู่ในหลักคำสอนและวินัยอันดีงาม 4) ประพฤติตนด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน และ 5) ประพฤติตนอยู่บนรากฐานการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์การใช้หลักธรรม เป้าหมายในการดำเนินการคือ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาไม่ยึดมั่นถือมั่น และรู้จักการแบ่งปันมีการเสียสละ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น เป็นรู้จักให้อภัย มีความรักความเมตตาและใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ครูและผู้บริหารสถานศึกษายึดถือหลักธรรมไม่มีจิตใจอิจฉาริษยา มีแต่การยกย่องยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี โดยมีวัตถุประสงค์ กลยุทธ์การใช้หลักธรรม 3 ด้านคือ 1) เพื่อส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาไม่ยึดมั่นถือมั่น 2) เพื่อส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษารู้จักการแบ่งปัน มีการเสียสละไม่เอาเปรียบผู้อื่น เป็นรู้จักให้อภัย มีความรักความเมตตาและใช้เหตุผลในการตัดสินใจ และ 3) เพื่อส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษายึดถือหลักธรรมไม่มีจิตใจอิจฉาริษยามีแต่การยกย่องยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี โดยมีแนวทางในการดำเนินการ 7 แนวทางด้วยกัน 1) ปฏิบัติตนด้วยการไม่ยึดมั่นถือมั่น 2) การแบ่งปัน การเสียสละต่อผู้อื่นเสมอ 3) การไม่เอาเปรียบผู้อื่น 4) การรู้จักให้อภัย 5) มีความรักความเมตตาต่อตนเองและผู้อื่น 6) ใช้เหตุผลในการตัดสินใจเสมอ และ 7) ยกย่องยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีเสมอ

กลยุทธ์การตระหนักรู้ เป้าหมายในการดำเนินการคือ ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์ในการเข้าใจตนเอง พิจารณาด้วยเหตุและผลจากการไตร่ตรองข้อมูลอย่างดี และที่สำคัญจะต้องรู้จักยับยั้งอารมณ์ความรู้สึกและการกระทำที่ไม่เหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์ กลยุทธ์การตระหนักรู้ 2 ด้านคือ 1) เพื่อส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์ในการเข้าใจตนเอง พิจารณาด้วยเหตุและผลจากการไตร่ตรองข้อมูลอย่างดี 2) เพื่อส่งเสริมครูและผู้บริหารสถานศึกษารู้จักยับยั้งอารมณ์ความรู้สึกและการกระทำที่ไม่เหมาะสมสามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีแนวทางในการดำเนินการ 5 แนวทาง 1) ใช้ประสบการณ์เพื่อเป็นเหตุผลในการเข้าใจตนเองเสมอ 2) พิจารณาด้วยเหตุและผลจากการไตร่ตรองข้อมูลอย่างดี 3) สามารถยับยั้งอารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้ด้วยหลักธรรม 4) รู้เท่าทันอารมณ์ที่จะก่อให้เกิดการกระทำที่ไม่เหมาะสม และ 5) สามารถควบคุมอารมณ์อารมณ์ของตนเองได้

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ระดับคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนั้น การวางตัวและการปฏิบัติตนของ

ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครตรังบางท่านมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปทั้งในด้านของเพศ ศาสนา รวมถึงคุณวุฒิและวัยวุฒิ ดังนั้น จึงควรมีจัดกิจกรรมให้แก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครตรัง ได้เข้าร่วมอย่างพร้อมเพรียงกันเพื่ออบรม พัฒนา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การปฏิบัติตน การสร้างจิตสำนึกที่ดี โดยนำหลักธรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครตรังเกิดความตระหนักรู้ มีการประพฤติตนตามสมควรแก่สถานะ และเป็นแบบอย่างที่น่ายกย่อง

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การแสดงพฤติกรรมดีต่อเพื่อร่วมงานทั้งกาย วาจา และใจ ส่งผลให้เกิดคุณธรรมต่อการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนรวม และคุณวุฒิและวัยวุฒิที่ต่างกัน ทำให้การส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรน้อยลง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นควรมีการส่งเสริมหรือสร้างแรงจูงใจจัดกิจกรรมให้แก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครตรังได้ปรับเปลี่ยนการปฏิบัติตน การสร้างจิตสำนึกที่ดี โดยนำหลักธรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครตรังเกิดความตระหนักรู้

กลยุทธ์ในการส่งเสริมคุณธรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครตรัง ได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันของการปฏิบัติงานเพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานและการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จักรพันธ์ จันท์เจริญ.(2561). *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับครู*. วารสารบัณฑิตศึกษา. ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2561).
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พิพัฒน์ ศรีไพบูลย์และคณะ. (2563). *ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย*. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (พฤศจิกายน - มิถุนายน).

- มัลลิกา การกลิขวิธี, นารท ศรีละโพธิ์. (2563). *คุณธรรมจำเป็นสำหรับโรงเรียนชายขอบทางภาคเหนือ*. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์. ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2563).
- ฤทธิพล ไชยบุรี. (2562). *การดำรงตนในสังคมด้วยคุณธรรม จริยธรรม*. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์. ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2562).
- ศิริวิช ดโนทัย. (2561). *กระบวนการวางแผนกลยุทธ์*. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
- สมนึก ภัททิยธนี. (2561). *ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัย*. วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ 13 พฤศจิกายน 2550 – ปีที่ 14 พฤศจิกายน.
- สุทธิพงษ์ ทะกอง, พระครูสุธีจริยวัฒน์. (2561). *ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : โมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง*. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2561).
- สุเมธ งามกนก. (2564). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ : คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ*. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2564).
- อัญชลี มีบุญ. (2561). *คุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหารที่สอดคล้องกับการปกครองในองค์การภาครัฐ*. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. ปีที่ 11 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2561).
- Cronbach, L.J. (1990). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16 (3), 126-127.

